

XII. Nevelési tevékenységek

Október 31., szombat, 16.50

A gép pár perc késéssel landolt. A repülőtéren László éppen csak átjutott az útlevél-ellenőrzésen, és a szállítószalagnál várta a poggyászát. Az üvegajtó másik oldalán, az érkezési csarnokban egy csomó embert látott tolongani, hogy barátaikat és szeretteiket üdvözöljék.

A képzés a Gilwell Parkban igen jó hírrel végződött. Jane és Manu megígérték, hogy segítenek. Jane rövidesen idelátogat, hogy találkozzon az egész csapattal, és áttekintse a szövetség helyzetét. Manu a maga részéről megígérte, hogy szerez néhány használt számítógépet, ami lehetővé tenné Lászlóéknak, hogy az új program kifejlesztésében résztvevő cserkészcsapatokat felszereljék.

– Akkor majd e-mailen kommunikálhattok a kísérleti csapataitok vezetőivel. Az egyik barátomnak van egy mikrobusza. Néhány héten belül el tudjuk vinni a gépeket. Akkor aztán majd bemutatathatod az egész társaságot. Annyi mindent meséltél már róluk, hogy alig várom, hogy személyesen is találkozzunk.

László felidézte a képzés záró pillanatait, és a belga óriás forró kézszorítását.

– Sokkal szívesebben várunk, semmint hogy most elmondhatnám.

– Isten áldjon, László. Vigyázz magadra.

Hangos berregés szakította meg merengését. A szállítószalag nyikorogva megindult. Az első bőröndök rövidesen le is csúsztak a meredek lejtőn, majd megtalálták helyüket a vízszintes szalagon. Nagydarab, kopasz, bajszos férfi ütközött Lászlónak, miközben megpróbálta megragadni a bőröndjét, egy hatalmas piros tárgyat, amely épp most haladt el előttük a szállítószalagon. László fürgén ellépett az útból, és éppen sikerült elkerülnie az összeütközést a szerkezettel, amely csöpp híján kicsúszott tulajdonosa markából. Észrevette saját hátizsákját, és a legkedvezőbb stratégiai pozíciót kereste a tömegben, hogy könnyedén magához vehesse.

Éva István mellett állt, pont szemben az ajtóval; a tömeget vizsgálta, gondosan ellenőrizte minden felbukkanó utas arcát.

– Ott van – mondta István.

Éva enyhe izgalmat érzett. Tekintete megpihent László mosolygós arcán. Odarohant hozzá, és megölelte. László szeretettel megcsókolta. Az egész nagyon hirtelen történt, spontán, és utána meglepve és boldogan nézték egymást.

István megfogta László bőröndjét. Finoman köhintett egyet, mire László feléje fordult, széles mosollyal az arcán. Szeretetteljesen kezét ráztak.

– Jó téged újra látni, Laci. Rengeteg dolgot kell elmesélnünk. Jól utaztál?

– Teljesen zökkenőmentesen ment minden. Nekem is rengeteg mesélnivalóm van. Most hová megyünk?

– Elhurcolunk, Laci. Elrablunk! Zsuzsa kint vár a kocsijával. Úgy döntöttünk, hogy haditanácsot tartunk a Szent Gellértben. Ott töltjük a hétvégét. Még Keszeli professzor barátodat is meghívtuk. Ott találkozunk vele.

– Remek! De szeretnék először gyorsan hazamenni, hogy kipakoljam a hátizsákomból, és bedobáljak némi tiszta ruhát.

– Jó, de most induljunk. Késő van! – mondta István, és a kijárat felé indult.

Zsuzsa kiszállt az autóból, és szeretettel átölelte Lászlót. Miközben István berakta a hátizsákot a csomagtartóba, Zsuzsa látta, hogy Éva szorosán átöleli László derekát.

– Rengeteg dolog történt, amíg nem voltál itt, Laci – mondta. – Van, ami aggasztó, és van ami örömteli...

László elpirult: egyszerre érezte magát butának és boldognak. Zsuzsa szívből nevetett, és cinkos pillantást váltott Évával. Beült a volán mögé, István melléje, László és Éva pedig hátulra.

A Skoda megrándult, aztán elindult.

Miután rövid időre megállt Lászlónál, az autó a Szent Gellért-monostor felé vette az utat.

Mindenki csöndben volt, mintha gondolataikba merültek volna. László fölismerte az ablak előtt elhaladó tájat, és az első hétvégére gondolt a Szent Gellértben... Szeptember 25-én volt, alig több mint egy hónapja. Annyi minden történt ilyen rövid idő alatt... Túl súlyos volt a csönd. László nem tudta elviselni, és megszólalt:

– Tehát a jog Koncz oldalán van, és mi semmit sem tehetünk?

– Semmit, azon kívül, hogy előkészítjük a közgyűlést – válaszolta Éva. – De Koncz a régi alapszabály rendelkezéseit fogja alkalmazni, ami elég kevés reményt hagy nekünk, hogy többséget szerezzünk. A régi gárda őt fogja támogatni.

– Hát akkor próbáljuk meg meggyőzni a régi gárdát, hogy a mi utunk is értelmes. Végző soron ők is derék emberek. Meg kell érteniük, hogy ideje a jövő felé fordulni!

– Ne légy naiv, Laci – mondta Zsuzsa. – A régi alapszabály értelmében Koncznak, mint a felügyelőbizottság elnökének megvan ahhoz a hatalma, hogy megakadályozza a részvételünket a közgyűlésen. Szerinte nekünk többé semmi szerepünk sincs a szövetségben, hiszen minket egy jogszerűtlen Országos Bizottság nevezett ki.

– Akkor újra vállalhatunk szerepeket cserkészcsapatokban!

– Igen, de te tényleg azt gondolod, hogy ez lehetővé teszi, hogy részt vegyünk a közgyűlésen? Koncz valószínűleg gondoskodik róla, hogy ne regisztráljanak minket időben!

Éva folytatta:

– Ne áltassuk magunkat! Az egyetlen lehetőségünk a cselekvésre, hogy folytatjuk a megkezdett munkát, és megpróbáljuk összeszedni az összes aktív vezetőt, hogy többségünk legyen a közgyűlésen, vagy különben...

– Különben mi?

– Ha minden kötél szakad, akkor még mindig létrehozhatunk egy új szövetséget azokkal, akik hozzánk hasonlóan gondolkodnak.

Eltartott egy ideig, amíg valaki válaszolt a javaslatra.

– Az a szövetség szakadását okozná – mondta László.

– Kevesen maradnának Koncz mellett – biztosította őket Zsuzsa.

– Attól még nagyon komoly lépés lenne – mondta Éva.

István fölcsettant:

– Az ég szerelmére, ez az egyetlen lehetséges dolog, amit megtehetünk, és ezt ti is nagyon jól tudjátok! Nem hagyhatjuk, hogy a mozgalmat ezek a gazemberek irányítsák! Elfelejtettétek a motorost, aki megtámadta Évát?

– Mi? – kiáltott fel László.

– István, megígérted.

– Tudom, Éva. De azok után, amit ma reggel láttunk, nem tudok többé hallgatni!

– Miről beszéltek? Milyen támadás? Mondjátok már el! Mi ez az egész titkolódzás?

– Nyugodj meg, Laci. Nem komoly – mondta Éva. – Elmagyarázom.

Éva röviden elmondta a motorossal történt esetét, és az ezt követő betörést. Aztán István még ezt mondta:

– Ma reggel, amikor éppen eljöttünk a központból, láttuk Gömöri Viktort és legénységét, hogy jönnek átvenni az épületet. Egyikük az a motoros volt, aki Évát megtámadta! Zsuzsa fölírta a motor rendszámát.

– Gyerekek, ugye álmodom! – kiáltott fel László. – Képzeldőm! Egy krimi kellős közepén vagyunk!

– Amit nem értek – mondta Zsuzsa –, az a támadás oka.

– Nem hiszem, hogy Koncz bármit is tud erről – szolt közbe István. – Ilyen alantas dologra nem lenne képes. Szerintem Viktor van mögötte. Megpróbálja eljátszani a kemény fiút, a gengsztert.

– Mindenesetre jelenteni kell a rendőrségnek. Az a legjobb módszer arra, hogy véget vessünk ennek az egésznek!

– De Laci – válaszolt Éva – mit tudok mondani a rendőrségnek? A motoros, aki elkapta a táskámat, bukósisakot viselt. Nincs bizonyíték! Azt nem mondhatjuk, hogy ugyanaz a személy volt...

– Kezdjünk el információkat gyűjteni – javasolta István. – Van egy barátom, aki a jármű-nyilvántartási központban dolgozik. Könnyen megszerezhetjük a motoros nevét és címét... Aztán majd meglátjuk.

– Nem vesztegessük az időt ilyenekre. Egyértelmű ügy. A munkánkra kell összpontosítanunk, és minden aktív vezetőt össze kell gyűjtenünk, hogy megmentjük a szövetséget. Ez az, ami tényleg számít!

– Állj csak meg egy kicsit, Évi – válaszolta László. – A biztonságod nem egyértelmű ügy!

– Hagyd már, Laci! Ismered Viktort! Álomvilágban él. Ebbe a játékba kétségtelenül azért akar belerángatni minket, hogy megfélemlítsen és ellehetetlenítsen. Ne essünk bele ebbe a csapdába úgy, hogy túlságosan nagy

jelentőséget tulajdonítunk neki!

– Túl nagy jelentőséget! Az ég áldjon meg, Évám, észrevetted, hogy mi is történt?

– Nyugodj meg, Laci – lépett közbe Zsuzsa. – Évának igaza van. Ne az érzelmeinkkel reagáljunk. Óvatosan fogunk eljárni, és információkat is gyűjtünk, ahogy István javasolja. Ha majd kezdünk gyanítani valamit, akkor hívjuk a rendőrséget. De ez ne távolítsa el a feladatunktól.

– A fő feladatunk az, hogy megszervezzünk egy találkozót a hálózatnak – fűzte tovább István. Ezért vagyunk itt.

Éva László összeszorított öklére tett a kezét, és finoman egyenként kinyitotta az ujjait.

– Megjöttünk – mondta Zsuzsa.

Éva a fehér épületekre mutatott, és a Szent Gellért erdőből kiemelkedő harangtornyára. Zsuzsa lassan ráfordult a monostor bejáratához vezető földútra. Amikor az autó megállt a belső udvaron, kinyílt az épület egyik ajtaja, és egy szerzetes jött, hogy üdvözölje őket.

– Szervusztok, barátaim! Van egy üzenetem Keszeli professzortól...

– Nem tudott eljönni?

– Nem, nem erre gondoltam. Ne aggódjatok. Itt van. De a Zöld-szigeten vár rátok. Azt kéri, hogy tegyétek le a csomagjaitokat a kapusfülkénél, és menjetek le hozzá. Az ösvény kicsit nehezen járható, de szerintem már ismeritek az utat...

– Remek ötlet. Legalább némi friss levegőhöz jutunk – helyeselt Zsuzsa. – Egy jó kis gyaloglásnál semmi sem alkalmasabb arra, hogy egy kis színt vigyen az arcotokra. Menjünk!

Gyorsan lepakolták a poggyászuikat a kapustestvér cellája mellett a folyosóra, félreálltak az autóval, és nekiindultak a Zöld Sziget felé vezető ösvénynek.

Csodálatos nap volt. Szelíd őszi napsütés világította meg a fenyvest. A folyó felé vezető ösvény első kanyarulataiból friss és illatos szellő fűjt feléjük. Messze lent a sziget ékszeres doboznak látszott.

Kövek gurultak lábuk alatt, és élesen rikoltozva szajkócsapat kelt szárnyra izgatottan.

- Megváltoztak a színek – mondta Éva.
- Ősz van. Minden megbarnult.
- Úgy érted, lángoló vörös lett! Pazar!

A Zöld-sziget valóban őszi ruházatot öltött, és büszkén mutogatta izzó vörös és sárga színeit. Csöndesen megálltak, és elmélyülten szemlélték „szigetüket”. Ősztönösen közelebb húzódtak egymáshoz, a válluk összeért, és olyan csoporttá váltak, amelyet a közös lelkiület egyesít. Bágyadt izzás remegett a régi vashámor romjainál.

- Nézzétek! – kiáltott fel István. – A prof tüzet rakott. Vár ránk. Menjünk!

Megindult a lejtőn, a többiek utána.

A professzor fatuskón ült, egy kis gyertyánból rakott tűz mellett. László fölismerte a helyet, ahol az első találkozás alkalmával a társas fejlődésről beszélgettek. A tűzhely melletti köveken kicsit megdőlve ősrégi, viharvert, kormos bográcsot vett észre.

- Szervusztok! Isten hozott itthon. Foglaljatok helyet.

A rövid fűben egy fehér abroszon a professzor öt bögrét és egy teáskannát helyezett el. Egy kis hátizsákból nyugodt és pontos mozdulatokkal kanalakat, egy befőttesüveget és egy ahhoz hasonló fémdobozt vett ki. Az öreg bogrács füttyülni kezdett a parázson. A professzor fölemelte a teáskanna fedelét, és egy kevés forró vizet töltött bele. Aztán lassan megkavarta a vizet, hogy fölmelegítse a kannát. Ezután letette a teáskannát az abroszra, kinyitotta a fémdobozt, csipetnyi illatos fekete teát vett ki belőle, és beledobta a teáskannába.

Éva csöndesen odament hozzá. Letérdelt a professzor mellé, fölemelte a bográcsot, és lassan forró vizet öntött a teáskannába. A professzor kedvesen így szólt:

– Amikor a dolgok kaotikussá válnak, és már az fenyeget, hogy a hullámok átcsapnak a fejünk fölött, olyankor jó visszatérni a mindennapi élet egyszerű mozdulataihoz, például hogy az ember virágot szed a kertben vagy teát készít a barátainak. Ezt egy régi japán barátomtól tanultam.

A professzor lecsavarta a befőttesüveg tetejét.

– Méz az apátságából. Ajánlom a teához. Ragadjátok meg a boldogságnak ezt a pillanatát, amelyben most részettek van. Hallgassátok a madarak dalolását, a folyó locsogását. Utánozhatatlan luxus a mai világban. Csöndben igyátok

meg a teát. Aztán majd beszélgetünk.

Éva megtöltötte a bögréket, és a mézzel együtt körbeadta őket. Segítettek egymásnak, és csöndben megitták a teát. Egy hosszú, nyugodt pillanat után megszólalt a professzor:

– Zsuzsa mesélt a szerencsétlen kalandjaitokról. Biztos voltam benne, hogy bekövetkeznek, ezért is mondogattam olyan kitartóan Lászlónak, hogy vizsgáljátok meg részletesebben a terveteket, ha úgy tetszik „a szövetség létének okát”, vagyis a nevelési koncepciót. Akik néhány éve benne voltak a szövetség újjáalapításában, azoknak nagyon különböző motivációik voltak. Ezek a különbségek sokáig homályban voltak, de most napvilágra kerültek.

– De miért vannak ilyen különbségek?

– A mai társadalmat megzavaró feszültségeket látva nem mindenkinek azonosak a nézetei azzal kapcsolatban, hogy milyennek kell lennie a cserkészletnek, vagy milyen célt kellene szolgálnia. Néhányaknak hozzátok hasonlóan ez nevelőeszköz, amelynek meg kell felelnie a mai fiatalok igényeinek és törekvéseinek. Mások viszont úgy vélik, hogy a cserkészlet nem több mint egy hagyomány, amelyet fenn kell tartani... a személyes ambíciók kielégítésének egy módja...

– Vagy egy serdülőkor óta hajszott álom.

– Természetesek az ilyen konfliktusok egy szövetségben?

– Bármikor előfordulhatnak – válaszolta a professzor. – A szövetség egyéneke csoportja, akik egy közös cél körül „szövetkeznek”. A találkozók, képzéseken, közgyűléseken és bizottságokban állandóan meg kell vitatni, hogy hogyan érjük el ezt a célt, hogyan közvetítjük az új tagok felé, és hogyan váltjuk valóra. Elkerülhetetlenül vannak különbségek, és újra és újra konszenzust vagy közös jövőképet kell találni, mert ez az a kötőanyag, amely a tagokat „szövetségben” tartja.

– Tehát a tanár úr azt mondja – vágott közbe István –, hogy egy szövetség nem létezhet folyamatos demokratikus vita nélkül?

– Így van. Hacsak nem szekta, vagyis olyan szervezet, amelynek a tagjai beleegyeznek, hogy egy karizmatikus, mindenható „guru” manipulálja őket, aki a szervezet küldetésének és célkitűzéseinek meghatározásáért felelős. De az ilyen fajta „szövetségek” általában kérészéletűek. A guru halálakor többnyire fölbomlik a szervezet, vagy rivális frakciókra hasadozik. Te is így gondold, Zsuzsa?

– Igen. De az a benyomásom, hogy néhány szövetség adminisztráció- vagy bürokráciaként is működhet, mindenféle valódi demokrácia vagy karizmatikus vezető nélkül.

– Igazad van. Ez mindannyiunknak ismerős a múltból. Olyan struktúrákról van szó, amelyek kizárólag saját létezésük fenntartásának biztosításáért léteznek. Olyanok, mint egy üres váz, amely kizárólag egy külső erő támogatásával tud fennmaradni. Ha ez a támogatás megszűnik, kártyavárként omlanak össze. De a ti tervetek nem egy szektaszzerű vagy bürokratikus szervezetről szól, ugye?

– Nem, mert azok a tagság idomítására és passzivitására épülnek, míg a mi tervünk aktív és felelős polgárok bevonásáról szól.

– Egy pillanat – mondta István. – Arra gondoltok, hogy nevelési módszereinknek és a szövetség működési módjának összhangban kell lenniük?

– Persze – vette át a szót Zsuzsa. – Hogyan tudnánk a rajéletet a jó polgárság és a demokrácia iskolájává tenni egy tekintélyelvű vagy bürokratikus szövetségben? Nem kérheted meg a rajvezetőket, hogy olyan rendszert működtessenek, ahol a fiatalok maguk is be vannak vonva a csoportélet értékelésébe és a döntéshozatalba, ha eközben azt mondod ugyanezeknek a vezetőknek, hogy nem fejthetik ki véleményüket a szövetség életéről és haladási irányáról!

– Zsuzsa, szerinted nem erről szól a Konczal való egész nézetkülönbségetek? – kérdezte a professzor.

– Dehogynem! Koncznak megvan a saját elképzelése a hazai cserkészetről, és ezt az egészet a régi gárdára támaszkodva akarja ráerőltetni a jelenlegi vezetésre. Ezt én nem hívnám demokráciának!

– Akkor most eljátszom az ördög ügyvédjét – folytatta a professzor –, és azt vetem föl, hogy ő esetleg egyszerűen csak a mozgalom hagyományait és lelkületét akarja megőrizni...

– Ebben az esetben demokratikus vita keretében is kifejthetné nézeteit, ahelyett, hogy az elavult alapszabály eljárásjogából húzzon hasznot, hogy hatalomra kerüljön – tört ki Éva.

– Ezért fontos, hogy az alapszabály egyértelmű és demokratikus eljárásokat tartalmazzon.

– Azt akarjuk – szólt közbe Zsuzsa –, hogy a rajokat működtető aktív vezetők jussanak szóhoz, és lehetőségük legyen résztvenni a szövetség életét

és haladási irányát érintő döntések meghozatalában. Végző soron ők tartják életben a mozgalmat. Lehet, hogy a régi gárda a történelem és a hagyományok letéteményese, de nem vesz részt a mindennapi tevékenységekben. Meg kellene elégedniük valamiféle támogatói vagy tanácsadói szereppel...

– A régi gárda mondanivalója fontos – jelentette ki a professzor. – Egy mozgalom nem nézhet úgy szembe a jövővel, hogy nincs világos képe a múltjáról, amint egy ember sem tehet így. Szerintetek bölcs dolog volna elválni magatokat az öregcserkészektől?

– Nem – válaszolta Zsuzsa. – De akkor is meg kell érteniük, hogy nem az ő feladatuk a szövetség irányítása.

– Biztos vagyok benne, hogy jóérzésük megértené, ha világosan elmagyaráznák neki a szerepét – mondta István. – Azért hallgatnak Konczra, mert az ő nemzedékük, és ő ellenőriz minden hozzájuk eljutó információt. Eddig esélyük sem volt arra, hogy aktív rajparancsnokokkal találkozhasanak, és elmondhassák nézeteiket.

– Talán kellene egy ilyen találkozót szervezni! – jegyezte meg a professzor.

– Megér egy próbálkozást – helyeselt István. – Ha valóban hiszünk a tervünkben, akkor szerintem képesek vagyunk a jelenlegi vezetőket és a régi gárda java részét Koncz ellen fordítani.

– Be kell fejeznünk a munkát, hogy koherens és alapos tervet mutathassunk be – szolt közbe László.

– De hol tudjuk bemutatni? – kérdezte Zsuzsa. – Ne felejtjük el, hogy minden bizonnyal nem vehetünk részt a közgyűlésen.

– Vannak módszerek, hogy a közgyűlésen kívül is hallassuk a hangunkat: sajtó, rádió, tévé, helyi találkozók...

– Egyszerűen arról szól ez, hogy megvitassuk az elképzeléseket? – kérdezte a professzor.

István szemmel láthatóan megütközött az öregúr kérdésén.

– Hát... igen! Ellenezni kell Koncz terveit.

– Az ifjú titánok és a régi gárda csatája?

– Bizonyos értelemben igen... Nem értem, hová szeretne kilyukadni.

– Azt hiszem, az ötletek ilyen csatája, egyik álláspont a másik ellen: elméleti maradna és semmit sem érne el. Bizonyítanotok kell.

– Bizonyítani?

A professzor tudatában volt az általa okozott zavarodottságnak. Kiitta maradék teáját, így élvezte ki a pillanat ízét. Aztán elmosolyodott és így szólt:

– Gondoljatok bele. Miről is szól az egész? Meg kell szabadulni Koncztól, és véget vetni a mesterkedéseinek? És mi lesz, ha ennek csak annyi lesz az eredménye, hogy az utódja is ugyanolyan helyzetben lesz, amelyet ráadásul magának hozott létre? Nem. Arról szól a játék, hogy milyen fajta szövetséget akartok kialakítani; egy olyan tervről, amely jó eséllyel elnyeri az öreg gárda határozott támogatását, illetve a jelenlegi vezetők lelkes egyetértését is. Nagy vonalakban már le is írtátok. Próbáljunk kicsit tovább menni. Melyek az álom-szövetségetek jellemzői? Mondjátok az ötleteiteket. Főlírom őket...

A professzor jegyzetfüzetet és ceruzát vett elő hátizsákjából, föltette szemüvegét, és várakozva nézett a csoportra. Csönd volt, aztán Zsuzsa egy gallyat dobott a tűzre és megszólalt:

– Olyan szövetség, amely mindenki számára nyitott, nem zár ki senkit, tekintet nélkül nemre, vallásra, társadalmi osztályra. És a hátrányos helyzetűeket is el akarja érni.

– Kész arra, hogy megfeleljen a mai fiatalok igényeinek – tette hozzá László. – Ne felejtjük el a nevelési koncepciókat.

– Igen – mondta István. – Egyetérttek. De ha biztosak akarunk lenni abban, hogy nem egyszerűen csak valami régi dolgot csinálunk, akkor a szövetséget a cserkészlet alapvető elemeire kell építeni: elveire, céljára és módszerére. Meg kell mutatnunk a régi gárdának, hogy hűségesek vagyunk a mozgalomhoz.

– Kíváncsi vagyok... – kezdte Éva.

– Mire? – kérdezte László.

– Mindennel egyetérttek, amit eddig mondtatok. Gyakran beszélgetünk erről... De van egy pont, ami eddig nem került elő... Azt hiszem... ez a hatalom megosztása.

– A hatalom megosztása?

– Igen. Ezt kell gyökeresen megváltoztatnunk.

– Ezt magyarázd el, Éva – kérte a professzor.

– Hát, ha azt nézzük, ahogy eddig dolgoztunk: kis bizottság, aki a maradék helyett gondolkodik, és előkészít nekik egy tervet, hogy elfogadják. Ez nem tűnik túl ésszerűnek. Sokkal jobban kellene a rajvezetők kérdéseire, elvárásaira

és tapasztalatára építenünk. Velük együtt kellene a tapasztalatokat, sikereket és kudarcokat értékelnünk; velük együtt kellene kitalálni, hogy milyen megoldásokat valósítsunk meg a gyakorlatban; velük együttműködve kellene meghatározni az elérendő célkitűzéseket, a használható módszereket és így tovább.

Éva rövid szünet után így folytatta:

– Olyan szövetségről álmodom, ahol a rajvezetők nem a piramis alja, hanem teljes mértékig be vannak vonva a döntéshozatalba.

– Egy fejre állított piramisra gondolsz?

– Így van. Hiszen egy nevelőmozgalomban maguknak a nevelőknek a legfontosabb a szerepe, nem?

– Évának igaza van – mondta László. – A Gilwell Park-beli képzés egyik megdöbbentő tapasztalata volt számomra, hogy mennyire ormótlanok a szövetségek, milyen rengeteg felelősségi szint van a csapatban működő vezetők és az országos szint között. A koordinációval, adminisztrációval és támogatással foglalkozó embertömegek összehasonlítva azokkal, akik tényleg nevelőként dolgoznak a fiatalokkal... Kiderült, hogy néhány szövetségben alig három fiatal jut egy felnőttre!

– Sok szövetség a közigazgatás modellje alapján épül föl – tette hozzá István. – Van országos központjuk, aztán tartományok, megyék vagy körzetek és végül a cserkészcsapat. De nem erre van szükség, hogy biztosíthassuk a jó belső kommunikációt?

– A XX. század elején esetleg így volt – mondta Éva. – De hogy még ma is nélkülözhetetlen lenne, látva, hogy mennyi kommunikációs eszköz alakult ki? Az alapvető egység a csapat. Azért, mert a cserkészlet nevelési programja valójában a különböző korosztályokhoz tartozó fiataloknak szól.

– Kint találkoztam Marióval, egy olasz vezetővel. Körömszakadtáig ragaszkodott hozzá, hogy a cserkészcsapatnak nevelő közösségként kell működnie, amely lehetőséget nyújt a vezetőknek, hogy a fiatalok nevelési igényeit a helyi körülmények között elemezzék, velük együtt határozzák meg a nevelési célkitűzéseket, és támogassák egymást, hogy javuljon a fiatalokkal végzett munka módja.

– Pontosan erre gondoltam, László! Ha ezt a gondolatmenetet követjük, akkor a cserkészszövetséget a csapatok amolyan föderációjaként képzelhetjük el.

Lászlónak eszébe jutott Manu, a belga vezető ötlete. Így szólt:

– Minden csapatot föl kell szerelni számítógéppel, és interneten kell kommunikálni az országos központtal és a többi csapattal!

– Tyú! Könnyű azt mondani! Sci-fit készülsz írni? – mondta István.

– És mit adtok, ha bejelentem, hogy néhány héten belül elkezdhetünk kiépíteni egy számítógépes hálózatot?

– Komolyan mondd?

László elmesélte Manu felajánlását. István föllekesült:

– Hihetetlen jó! Csinálhatunk egy honlapot, ahol az összes, új cserkészprogramról szóló dokumentumunkat elérhetővé tehetjük a cserkészcsapatok számára. A vezetők letölthetik őket, és kipróbálhatják a gyakorlatban, aztán e-mailen elküldhetik a véleményüket!

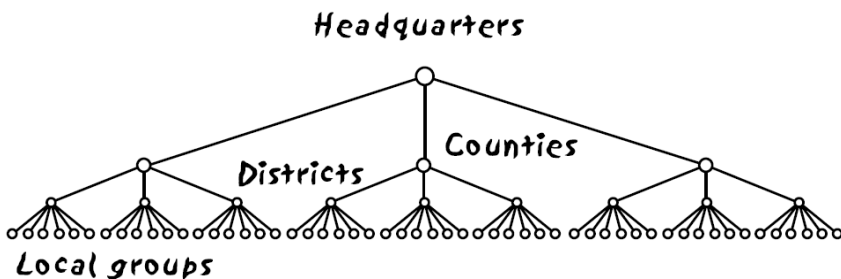
– Minden rajvezetőt be akarunk vonni a program fejlesztésébe? – kérdezte László.

– Miért ne? – vágott közbe Zsuzsa. – Nem kellene továbbra is azt gondolnunk, hogy egy rajvezetőnek meg kell elégednie azzal, hogy a nevelési programot alkalmazza. A passzív végrehajtás csak kudarcot szülhet. Valójában a jó program kicsit olyan, mint a kotta. Valakinek le kell játszania, hogy életre keljen. A rajvezető az, aki valójában fejleszti a programot, és ezáltal egy csoport fiatalnak izgalmas időtöltésben lesz része. Mit gondol erről, tanár úr?

– Nagy érdeklődéssel figyelem a beszélgetést. Azt hiszem, jó úton jártok. Épp egy ilyen terv megvalósításával lelkesíthetitek föl a jelenlegi vezetőket, sőt még a régi gárdát is. Koncz barátokat pedig ez igen hátrányosan fogja érinteni...

– De a tanár úr szerint elképzelhető a valóságban is, hogy egy szövetséget egy ilyen modell alapján szervezzünk meg? Úgy értem, cserkészcsapatok hálózatoként – kérdezte Éva.

– Valójában – válaszolta a professzor – egy szövetséget elég jól le lehet írni kommunikációs hálózatként. A klasszikus modell szerint a kommunikáció fentről lefelé halad az országos központból a periférián lévő cserkészcsapatok felé egy csomó köztes szinten keresztül, mint a tartományok és körzetek. Így:

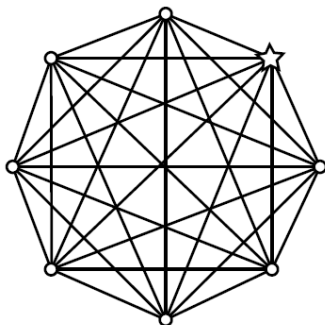
A professzor mondandójának illusztrálására gyors vázlatot rajzolt jegyzetfüzetébe.

– Látjátok, itt éppen négy szintet rajzoltam: országos szint, megyei vagy tartományi szint, körzeti szint, és legvégül a helyi szint. Ez a nagy csoportok megszervezésének régi modellje, amelyet évezredekkel ezelőtt találtak föl. Vannak előnyei: egyszerűbbé teszi az ellenőrzési láncot a felső szintekről a lentebb állók felé. Minden szint szűrőként működik, vagy átengedi az üzenetet, vagy lezárja a kommunikációt. A valódi hatalom az információ ellenőrzése. Minél több szint információját tudom ellenőrizni, annál nagyobb a hatalmam. De minden szintnek lehetősége van az üzenet torzítására is saját érdekeinek megfelelően, úgyhogy egy ilyen rendszerben nagyon elszaporodhatnak a szűrők. Ez azt eredményezi, hogy az információ elég csekély hatékonysággal áramlik. Ha az országos szint információt küld a helyi szintnek, akkor ez két köztes szűrőn is átmegy, és nincs rá garancia, hogy nem torzul, mielőtt a célt elérné. És persze ugyanez igaz, ha a helyi szint küld információt az országos szintnek.

– Ez azt jelenti, hogy a kommunikációt a köztes szintek csökkentésével lehet javítani – mondta Zsuzsa.

– Igen, de csak azzal a feltétellel, ha hatékony kommunikációs „csatornánk” van. Ezt az egymásra épülő szintekből álló piramis-szerű rendszert akkor találták ki, amikor a kommunikáció egyetlen módja az volt, hogy egy gyalogos vagy lovas futárral küldték a levelet. Nem volt más választás, mint hogy egymást követő elosztópontokat építsenek be az információ továbbítására. Manapság az elektronikus kommunikációs eszközök használatának lehetősége az egészet megváltoztatja. Létre lehet hozni úgynevezett teljesen integrált hálózatot. Ez így néz ki:

A professzor újabb vázlatot rajzolt jegyzetfüzetébe, és megmutatta a csoportnak.

– Látjátok, hogy a hálózat minden pontja közvetlenül képes kommunikálni az összes többi ponttal. Megszüntettük a szűrőket.

– De kevesebb pont van – jegyezte meg István.

– A lehetséges összeköttetések száma valójában olyan nagy, hogy több ponttal nem tudtam volna ábrázolni. De egyébként helyes észrevétel: mostanáig ez a fajta rendszer csak kis csoportok esetében működhetett, mert a kommunikáció hagyományos eszközei, vagyis a posta és a telefon, nem elég hatékonyak. De az internetes kommunikáció mindezt megvalósíthatóvá teszi, hiszen óriási mennyiségű információt küldhetünk nagyon rövid idő alatt, végtelen számú címzettnek.

– Vagyis nincs többé hierarchia, nincs többé felső szint...

– Elméletileg nincs, de a valóságban néhány feladatot mégiscsak el kell különíteni, például a forgalom szabályozását vagy a hálózat karbantartását, az információ összegzését vagy egymáshoz kapcsolását, a döntéshozatali folyamat megszervezését stb. A fő különbség, hogy ezek szolgáltatások, nem pedig a hatalomhoz kötődő szerepek. Az ábrán csillag jelöli ezeket a feladatokat.

– Hogyan lehetne a szövetséget egy ilyen kommunikációs hálózat mintájára átszervezni? – kérdezte Éva.

– Hát igen, először is a cserkészcsapatot kell az egész rendszer középpontjába állítani. Ahogy László is mondta, ez a legfontosabb elem, hiszen valójában a cserkészcsapat nyújtja a különböző korosztályokban a fiataloknak a nevelési programot. A szövetség minden más elemének a cserkészcsapatot kell szolgálnia. Egy szervezetben, és az előző rezsim alatt különösen is ez volt a helyzet, gyakran a felső vagy a középső szinteken halmozódik fel az erőforrások java. Itt vannak a legjobban felszerelt irodák, modern eszközök, jól fizetett szakemberek; míg helyi szinten korlátozott költségvetéssel, gyöngé felszereléssel és jószándékkal kell megoldani a

dolgokat. Ha valóban minőségi ifjúsági programot akartok megvalósítani, akkor pont fordítva kell szemlélnetek a dolgokat, és a humán és az anyagi erőforrások, a felszerelés javát a cserkészcsapatoknak kell adnotok.

– A cserkészcsapatról van szó, és nem az egyes rajokról vagy korosztályokról, ugye? – kérdezte István.

– Igen. A cserkészcsapatot valójában egyfajta nevelő központnak kellene tekinteni, amely képes a teljes cserkészprogram végrehajtására a gyermekkortól egészen a serdülőkor végéig. A különféle korosztályokhoz tartozó rajoknak a cserkészcsapat részét kell képezniük, és nem szabad elszigetelődniük. Nem sok értelme van egyetlen cserkész-korosztályt működtetni, anélkül, hogy törődniék vele, hogy mi történik előtte vagy utána. Azt hiszem, a cserkészlet csak akkor lehet hatékony, ha egy gyermekkortól a serdülőkor végéig tartó folyamatos programot dolgoz ki olyan nevelési célkitűzésekkel, amelyek megfelelnek az egyes korosztályok igényeinek, ugyanakkor jól beleillenek a korosztályokon átívelő haladásba is. Ezt akarjátok, nem?

– Pontosan.

– Tehát ha ez a cserkészcsapat munkája, akkor belegendoltatok már abba, hogy ez mekkora feladat? Vannak a kapcsolattartáshoz és a kommunikációhoz kötődő feladatok (szülőkkal, helyi hatóságokkal); adminisztratív feladatok (tagfelvétel, tagdíjak beszedése); pénzügyi feladatok (költségvetés kidolgozása, forrásteremtés, bankszámlák kezelése); humán erőforrásokhoz kötődő feladatok (vezetők toborzása, alapvető képzésük és támogatásuk); nevelési feladatok (rajok megszervezése, a fiatalok igényeinek elemzése, nevelési célkitűzések meghatározása, e célkitűzések elérése érdekében vonzó tevékenységek szervezése és lebonyolítása) és így tovább.

– A cserkészcsapat tehát szinte a szövetség összes feladatát végrehajtja – jegyezte meg István.

– És ráadásul sokszor a felsőbb szintek nagyon korlátozott támogatásával – tette hozzá László.

– És a szövetség haladási irányával kapcsolatos értékelésekben és döntéshozatalban való nagyon korlátozott részvételi lehetőséggel – kapcsolódott be Zsuzsa. – Ezt kell megváltoztatni.

– Jó, akkor viszont – foglalta össze Éva – egyértelmű, hogy milyen stratégiát kell követnünk. Van vagy száz cserkészcsapatunk. Hívjuk meg őket, hogy egyesítsék erőiket egy hálózatban, amely később a szövetség gerince lesz. Ennek a hálózatnak köszönhetően képesek lesznek rá, hogy megosszák

tapasztalataikat, nehézségeiket és sikereiket, és hozzáférjenek a szükséges erőforrásokhoz. Lesz egy kisebb, országos csoport is, amely biztosítja, hogy a hálózat megfelelően működjék, és támogatja a cserkészcsapatok közötti együttműködést, mégpedig olyan eszközök és erőforrások előteremtésével, amely minden csapat hasznára válik.

– Hála az internetnek, ezeket az eszközöket és erőforrásokat majd hogyan ingyen bocsáthatjuk a cserkészcsapatok rendelkezésére – tette hozzá László. – Mit gondolsz, Pisti?

– Létre kell hoznunk egy honlapot, amelyhez minden csapat hozzáfér, és ahol lehetőségük van információhoz jutni, vitatkozni és dokumentumokat letölteni.

– Minden csapatot internethez kapcsolt számítógéppel felszerelni, az pénzbe kerül – mondta Zsuzsa.

– Minden csapatnak szüksége lenne egy szkennerre és egy nyomtatóra is, hogy digitalizálhassák és kinyomtathassák a dokumentumokat. De ez egyáltalán nem elérhetetlen – válaszolta István. – Minimális áron vehetünk használt gépeket, és az internet-előfizetés sem olyan borzasztó drága, különösen ha utána csökkenthetjük a nyomtatási költségeket, mert a kézikönyveket és a jelentéseket interneten terjeszthetjük.

– Fantasztikus! És ezt az egészet össze is tudod szerelni?

– Néhány barátom segítségével valószínűleg igen. De először kicsiben kellene tesztelnünk az egészet, hogy az eszközöket tökéletesíthessük, és bebizonyítsuk, hogy egy ilyen rendszer hasznos.

– Ne felejtse el, hogy van 15 kísérleti csapatunk – emlékeztette Zsuzsa. – Fölváztunk velük egy cselekvési tervet, hogy véglegesítsük a korosztályi rendszert, kipróbáljuk a nevelési célkitűzéseket és tevékenységeket, és kialakítsuk a korosztályi módszereket.

– Fölszerelhetjük őket azokkal a gépekkel, amelyeket Manu fog hozni, és fölállíthatunk egy kísérleti hálózatot – vetette föl László.

– Briliáns ötlet – monda Éva. – Egyetérték a kísérleti hálózattal, de nem szabad egy kis kísérleti csoporttal elszigetelődnünk, miközben a szövetség maradékát Koncz irányítására hagyjuk. A munkánknak a lehető leggyorsabban valami hasznosat kell létrehoznia minden cserkészcsapat számára. Nincs valami ötleted, Pisti?

– De van. Azt hiszem, kezddhetnénk a kísérleti hálózattal, ahogy már el is

határoztuk, viszont nyitva hagyhatnánk azt a többi cserkészcsapatnak is. Más szóval bármely csapat csatlakozhatna hozzánk amikor csak akar, és segítségünkkel megszerezhetné a szükséges eszközöket, mint számítógép meg olcsó internet-hozzáférés.

– Egy pillanat – szólta közbe Zsuzsa. – A hálózathoz való hozzáférés nem elég. A csapatoknak kell, hogy valami tényleges előnye származzék belőle. Tehát mire van a rajoknak már most égető szüksége?

– Tevékenységekre! – kiáltott fel István. – A vezetők legnagyobb problémája, hogy olyan izgalmas tevékenységeket kínáljanak a kölyköknek, amelyek egyúttal nevelő hatásúak is. Amennyire tudom, pillanatnyilag nem éppen rózsás a helyzet...

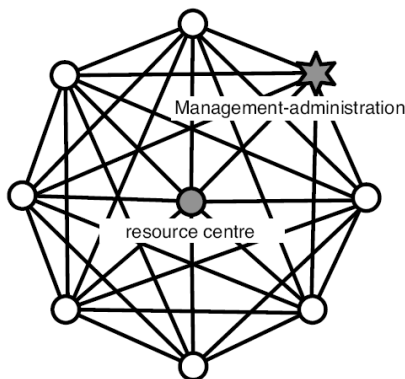
– Ez azt jelenti – folytatta Zsuzsa –, hogy a hálózatnak a lehető leggyorsabban tevékenység-leírásokat kell produkálnia, és ezeket az interneten elérhetővé kell tennie.

– Így igaz – mondta Éva. – Ily módon minden cserkészcsapatnak bebizonyíthatjuk, hogy képesek vagyunk válaszolni az igényeire, pontosabban, hogy egy mindenki számára nyitott együttműködési folyamatnak köszönhetően mindenkinek az igénye kielégíthető. Lényegesen érdekesebb és vonzóbb szövetség volna, mint amit Koncz javasol! Mit gondol erről, tanár úr?

– Még mindig nagyon tetszik a beszélgetések, és miközben titeket hallgatlak, befejeztem a vázlatomat. Itt az új változat.

A professzor kinyitotta a jegyzetfüzetét, hogy megmutassa az új ábrát.

– Látjátok, a hálózat középpontjába én egy erőforrásközpontot javaslok. Ez egy kis csapat lenne minden ahhoz szükséges ismerettel és eszközzel, hogy nevelési vagy technikai anyagokat gyártson a cserkészcsapatok igényei és tapasztalatai alapján. Nem ellenőrző vagy hatalmat gyakorló csoport, hanem termelő és szolgáltató team. Azt hiszem, jelenleg ez lehetne a szerepetek, ha gyűjtők magatok köré még néhány grafikus, szerkesztőt, titkárt és... Természetesen informatikus, az interneten való közzétételhez.

– Értem – mondta István. – Ennek az erőforrásközpontnak a feladata az ötletek és a tapasztalatok összegyűjtése és elemzése, hogy ezeket azután ihletadóként használhassa föl a nevelési vagy tevékenységi anyagokhoz, létrehozza ezeket, és elérhetővé tegye őket a cserkészcsapatok számára egy honlapon.

– Pontosan ez!

– Mikor kezdjük?

– Várjatok egy kicsit – szakította meg Éva. Ne kapkodjunk. Azt hiszem, ez elég jó stratégia, de az egészet gondosan meg kell tervezni és elő kell készíteni.

– És ezt a tevékenységi dokumentum-ötletet egy kicsit még fejleszteni kell – tette hozzá Zsuzsa. – Egyetértek Istvánnal. A cserkészcsapatoknak abszolút szüksége van ilyesfajta segítségre, de nem mindegy, hogyan. A rajvezetőknek nem csak anyagokra van szükségük, hanem különösen is szükségük van arra, hogy kiképezzék őket, hogy a világosan meghatározott nevelési célkitűzéseknek megfelelően válasszák ki és alakítsák a tevékenységeket.

– Igazad van – folytatta Éva. – Azt javaslom, hogy holnap szakítsunk arra némi időt, hogy mélyebben belemenjünk az erőforrásközpont ötletébe. Milyen anyagokat kell kifejlesztenünk? És hogyan kell ehhez együttműködnünk a cserkészcsapatokkal? Milyen kommunikációs rendszert használjunk stb. Álljunk meg itt mára. Azt hiszem, lassan ideje visszamennünk a monostorba vacsorázni.

László és István segítettek a professzornak összeszedni a holmiját, és gondosan eloltották a parazsat. A folyó csillogott a lenyugvó nap fényében. Bolyhos felhők kergették egymást az égen, és a fák levelei susogtak az enyhe szélben. Zsuzsa végigpillantott a szigeten, és így szólt:

– Néhány hónap múlva majd szervezünk egy nagy tábort itt, a Zöld-szigeten. Meghívjuk az összes cserkészcsapatot és a régi gárdát is, és ez lesz a mozgalom újjászületésének a tábora.

– Micsoda látnok lettél hirtelenjében! – cukkolta István vigyorogva.

– Ez nem jóslat. Ez terv – válaszolta Zsuzsa. – Ha tényleg össze akarjuk gyűjteni az egész mozgalmat, és bebizonyítani a régieknek, hogy támogatniuk kell bennünket, akkor be kell mutatnunk, hogy minőséget javaslunk.

...

November 1., vasárnap, 9 óra

Vidám hangulatban költöttek el a reggelit. Szép volt az idő, és az előző napi beszélgetés után nagy volt a lelkesedés.

Éva a közösségi terembe vezette a csapatot, és megnyitotta a beszélgetést:

– Három célkitűzésünk van mára. Először is megnézzük, hogyan tudnánk a rajvezetőket abban segíteni, hogy minőségi tevékenységet kínálhassanak a fiataloknak. Mitől lesz egy tevékenység minőségi? Milyen erőforrásokra van szüksége egy vezetőnek, hogy képes legyen egy ilyen tevékenységet előkészíteni és lebonyolítani? Hogyan tudunk ilyen erőforrásokat előteremteni és szétosztani? És ez vezet a mai második feladatunkhoz: az erőforrásközpont. Hogyan kellene megszervezni? Hogyan működjék? És végül harmadik célkitűzésünk, hogy előkészítsük a kísérleti csapatok hálózatának találkozóját, hogy megállapíthassuk, milyen eredményeket akarunk elérni, és eldöntsük, hogyan dolgozzunk tovább. Egyetértetek? Oké. Akkor gondolkodjunk közösen a tevékenység koncepcióján. Ki kezdi? Zsuzsa?

– Jó. Először is arra kell gondolnunk, hogy a cserkészlet a nevelésnek egy aktív módszere. Nem tanórákon vagy osztályokban neveljük a fiatalokat, hanem megtapasztaltatjuk velük a tevékenységet.

– Learning by doing – mondta László –, cselekedve tanulás.

– A hagyományos iskolarendszerben – folytatta Zsuzsa – a tanár és a diák között szavak útján van közvetlen kapcsolat. A cserkészletben a felnőtt és a fiatal között egy másik összetevő is megjelenik, mégpedig a tevékenység.

– De valóban lehet cselekvés által tanulni? Hogyan lehet egy tevékenység nevelő hatású? – kérdezte István.

A professzor vette át a szót:

– Ez érdekes kérdés, István. Nagyon sok vita folyik erről a neveléstudományban. Zsuzsa említette a hagyományos iskolarendszert. Kicsit sarkosan fogalmazva azt mondhatjuk, hogy ez olyan rendszer, ahol a tanuló fiatalokat egyszerűen a készen elkészített információ befogadónak tekintjük, amelyet egyoldalúan az előadó ad át. Más szóval a gyermek egy fehér papírlap vagy egy üres edény, amelyet meg kell tölteni. Érzései, motivációja és saját gondolkodásmódja nem számít. Csak a tanárok, a felnőttek birtokolnak tudást, és a nevelést leginkább úgy lehet leírni, hogy egy teli edény (a tanár) tartalmát átöntjük egy üres edénybe (a gyermek).

– A gyerek passzív. Csak figyelnie és ismételnie kell.

– Így igaz. A hagyományos nevelési megközelítés, amely néhány kultúrában és sok fejben még mindig sziklaszilárdan tartja magát, a tudást és a gyermekort tekintve két fogalomra épül. Egyrészt a tanulást tudás összegyűjtésének tekinti, amelyet egyszer s mindenkorra meghatároztak, és egyszerűen csak szállítani kell. Másrészt a gyermekeket miniatűr felnőtteknek tartja. Gondolkodásmódjuk és érzéseik szerinte nem különböznek jelentősen a felnőttekétől.

– Tehát úgy lehet velük foglalkozni, mintha felnőttek volnának?

– Igen, és ha nem reagálnak pozitívan, nem figyelnek, akkor teljes joggal hozunk erkölcsi ítéletet fölöttük: hibásak, lusták vagy engedetlenek, tehát meg kell büntetni őket.

– És miben különbözik az új nevelési megközelítés?

– Az úgynevezett új nevelés gyökeresen eltérő tanulás- és gyermekfogalomra épül. A tudás nem egyszer s mindenkorra meghatározott. Olyasmi, amit el kell sajátítani, és folyamatosan fejleszteni kell. És a korábban elsajátított biztos dolgokat a tudomány fejlődésével állandóan kétségbe vonjuk. A gyermeket ezért arra ösztönözzük, hogy legyen kíváncsi arra, hogy valójában mi igaz, és magának keressen válaszokat. Ettől kezdve a gyermeket nem tekintjük többé kicsi felnőttnek. Jean-Jacques Rousseau mondta először: „Minden életkornak, minden életállapotnak megvan a maga tökéletessége, egyfajta megfelelő érettség.” A gyermek egymást követő fejlődési szakaszokon meg keresztül. Minden ilyen szakaszban más és más a gondolkodásmódja és a motivációi, amelyek mind különböznek a felnőttétől.

– Tehát ha valamit meg akarunk tanítani egy gyerekeknek, akkor figyelembe kell venni ezeket a sajátos gondolkodásmódokat?

– Igen. És mivel a tudás nem valami előre elkészített dolog, hanem folyamatosan fejlődő valami, ahhoz, hogy rácsodálkozhasson, a gyermeknek bizonyos, a felnőtt gondolkodásmód számára idegen folyamatokon kell átmennie. Ezért aztán a követendő út az, hogy a gyermekeket bátorítsuk önmaguk keresésére, és az egymás közötti kommunikációra, hogy saját nyelvükön fedezzék föl és osszák meg egymással a dolgokhoz való viszonyukat, még akkor is, ha ezt a nyelvet egy felnőtt nem használná.

– Ez az aktív nevelés?

– Igen. Ez a learning by doing, a cselekedve tanulás elve. Az aktív nevelés módszerei a gyermeket állítják a nevelési folyamat középpontjába. Arra próbálják biztatni, hogy maga keresse meg az egy probléma megoldásához szükséges információkat, például.

– Baden-Powell is az aktív nevelés követője volt?

– Baden-Powell kapcsolatban állt az angliai New School mozgalom támogatóival, és az ő kérésükre szervezte 1907-ben a Brownsea-szigeti kísérleti tábor. Látni akarta, hogy katonai felderítők számára kifejlesztett képzési módszerei alkalmazhatók-e fiataloknál is. Van itt egy érdekes idézetem ebben a témában. 1912 januárjában ezt mondta a Headquarters Gazette-ben:

A helyes nevelés titka, hogy minden diák maga tanuljon, ahelyett hogy sablonos módon, a tudás belesulykolásával oktatnák.

Úgyhogy látjátok, itt vagyunk a cselekedve tanulás elgondolásánál. Ezen kívül Baden-Powell a híres olasz nevelővel és az aktív nevelés szószólójával, Maria Montessorival is kapcsolatban állt, aki ezt mondta:

A nevelő feladata abban áll, hogy belássa, a gyermek nem keveri össze a jót a mozdulatlansággal és a gonoszt a tevékenységgel...

Újra a Headquarters Gazette-ben, Baden-Powell így írt 1914 augusztusában:

A Montessori-rendszer kulcsa, hogy a tanár a munka megszervezésére és célkitűzések javaslására korlátozza működését, és a gyermek az ezek eléréséhez vezető eszközök kiválasztásában teljes szabadságot élvez...

És így folytatta:

A cserkészlet a Montessori-rendszer kiterjesztéseként írható le...

– Akkor tehát, ha jól értettem – szólt közbe Zsuzsa –, a cselekedve tanulás azt jelenti, hogy a gyermekeket bevonjuk egy kísérletezési folyamatba: cselekedetek és tapasztalatok alapján (egy őket vezető felnőtt támogatásával)

tanulják meg, hogyan reagáljanak egy bizonyos helyzetre vagy problémára?

– Így van.

– És ezt a kísérletezési folyamatot persze minden növekedési területen alkalmazni kell, nem csak a testi vagy szellemi fejlődésnél, hanem a társas, az érzelmi és a lelki fejlődésnél is.

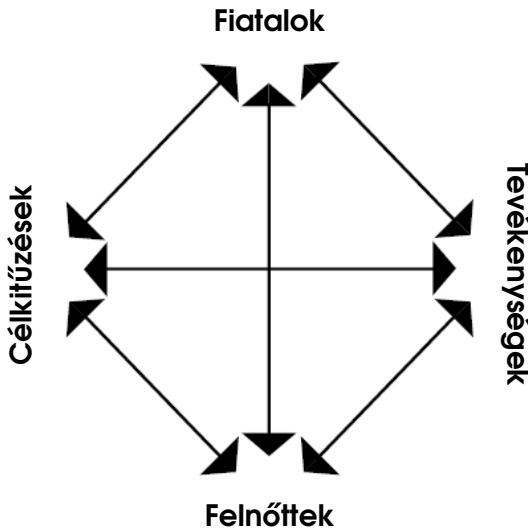
– Ez természetes.

– Lehet, hogy ez így van – vágott közbe István –, éppen itt kezdődnek a rajvezetők nehézségei. Hogyan kezdjük neki az olyan tevékenység kiválasztásának, amely ezt a kísérletezési folyamatot támogatja? És mi alapján?

– Ne kapkodj, Pisti! – szakította félbe Éva. – Szánjunk egy kis időt az eddig említett különböző összetevők elemzésére. Vannak a fiatalok, sajátos gondolkodásmódjukkal, igényeikkel és vágyaikkal. Aztán vannak a felnőttek, akik segítik és vezetik őket. Van a tevékenység és a tapasztalat. És utoljára, de nem utolsósorban vannak a nevelési célkitűzések...

– Tényleg! – kiáltott föl László. – Ez a cserkészgyémánt!

Miközben a többiek megbabonázva bámultak rá, László a táblához ment és gyémánt-formát rajzolt rá.

– A Gilwell Parkban valaki a Világirodától bemutatta egy a cserkészetről és a serdülőkről szóló kutatás eredményét. A cserkészet négy alapvető összetevőjét gyémánt-formában ábrázolta, ez a „cserkészet gyémántja”: fiatalok, felnőttek, tevékenységek és nevelési célkitűzések.

László fölírta a négy szót, és nyilakkal kötötte össze őket.

– A négy elem kölcsönösen kapcsolódik egymáshoz.

– Igen. Ez az, ami érdekes az ábrában, László – szölt közbe a professzor.

– A gyémánt valójában négy összekapcsolt háromszögből áll. Látjátok?

– Aha... A felnőtt-tevékenységek-célkitűzések kapcsolat – mondta István.

– Helyes! Ki tudnád ezt kicsit fejteni, István?

– Oké. A felnőtteknek képeseknek kell lenniük, hogy megfogalmazzák a kiválasztott tevékenység nevelési célkitűzéseit.

– Jó.

– Ez mindkét irányba működik – tette hozzá Zsuzsa. – Más szóval azonosítani a kiválasztott tevékenység nevelési célkitűzéseit, ugyanakkor a meghatározott célkitűzésnek megfelelően választani ki a megfelelő tevékenységet.

– Jól van! És egész bizonyosan ez az egyik fő nehézség. Számomra úgy tűnik, hogy egy csomó felnőtt vezető anélkül javasol tevékenységeket, hogy világos elképzelése lenne azokról a nevelési célkitűzésekről, amelyek elérésére az adott tevékenység szolgálna. És fordítva: ha vannak célkitűzései, akkor nehézségei vannak, hogy olyan tevékenységeket találjon, amelyek által ezek a célkitűzések elérhetők.

– Ez olyan pont, amit hangsúlyozni kell a vezetőképzéseken – mondta Zsuzsa. – Meg kell tanítani a vezetőket arra, hogyan azonosítsák és kezeljék a tevékenységek és a nevelési célkitűzések közötti kapcsolatot.

– Igen, ez alapvető. Láttok más háromszögletű kapcsolatot is? – kérdezte a professzor.

– A fiatalok-tevékenységek-célkitűzések kapcsolat – javasolta László.

– És ez mit jelent?

– Hát... talán azt, hogy a fiataloknak is van elképzelése a nevelési célkitűzésekről, amelyet a tevékenységek által szándékoznak elérni?

– Szerintem inkább arról van szó – mondta Zsuzsa –, hogy saját személyes

fejlődésükhöz a fiataloknak maguknak kell meghatározniuk a nevelési célkitűzéseket, amelyeket a tevékenységek által kell elérniük.

– Igen. Baden-Powell gondolkodásának központi eleme az önnevelés – tette hozzá a professzor.

– Én látok egy másik, kiegészítő háromszögletű kapcsolatot is – mondta Éva. – A fiatalok-felnőttek-célkitűzések kötődés. Ez nem azt jelenti, hogy a felnőtteknek támogatniuk kell a fiatalokat a tevékenységek által elérendő célkitűzések kitalálásában?

– Így igaz, Éva. Én még azt is hozzátenném, hogy a fiataloknak és a felnőtteknek közösen kell értékelniük a tevékenységeket, hogy megállapítsák, mennyire voltak hatásosak a nevelési célkitűzések eléréséhez.

– Én látok még egy fontos háromszöget – jelentette ki László. – Felnőttek-fiatalok-tevékenységek. A felnőtteknek nem szabad anélkül tevékenységet választani, hogy előzőleg ne beszéltek volna róla a fiatalokkal.

– És ugyan miért nem? – kérdezte a professzor.

– Mert ha a tevékenységek nem felelnek meg a fiatalok érdeklődésének, akkor nem lesznek motiváltak, hogy részt vegyenek rajtuk, és semmi sem fog működni.

– Rátapintottál egy kulcsfontosságú tényezőre, László. Nem annyira a tevékenységnek magának van nevelési értéke, mint inkább annak a tapasztalatnak, amelyet a fiatal a tevékenység végzése közben szerez. Ha a fiatal nem érdeklő a tevékenység, akkor nem nagyon fog részt venni benne, és így az itt szerzett élmény sem lesz kielégítő, végső soron nevelési értelemben gyatra lesz az eredmény.

– A fiatalokat tehát be kell vonni a tevékenységek kiválasztásába és értékelésébe.

– És a felnőttek segítségével föl kell vázolniuk a személyes fejlődésüket szolgáló nevelési célkitűzéseket, amelyeket a tevékenységek révén akarnak elérni – foglalta össze Éva.

István eltöprengett.

– Van ezzel egy bajom – mondta végül. – A cserkészlet számomra mindig is egy csomó speciális tevékenységet jelentett: portyák és táborok a természetben, állatok, növények és csillagok megfigyelése, tájékozódás és térképészet stb. Azt hittem, hogy a mozgalom nevelési célkitűzéseinek eléréséhez egyszerűen csinálni kell ezeket a tevékenységeket. Most meg azt

mondjátok, hogy állandóan újabb és újabb tevékenységek után kell kutatnunk. A cserkészlet mindenekeelőtt nem bizonyos számú pontosan leírt tevékenység gyakorlása, amelyeket Baden-Powell javasolt a „Scouting fog Boys”-ban?

– Aha! Ez érdekes szempont – mondta a professzor. – Az egyik levelezőtársamat juttatja eszembe, egy egyetemi professzort. Azt a feladatot kapta, hogy tartson egy szemináriumot a cserkészetről leendő tanároknak, és valójában egy tevékenység-listát mutatott be: megtanulni térképet olvasni és irányszöveget meghatározni, csomókat kötni, jeladó zászlókkal üzenetet küldeni, állatnyomokat felismerni stb. A kurzus során bemutatta minden tevékenység nevelési érdekességeit testi, szellemi, társas stb. fejlődés szempontjából. Azt gondolta, hogy Baden-Powell egyszer s mindenkorra hivatalosan meghatározta a cserkészlet gyakorlatát, mint a futball vagy a krikett szabályait, és egyszerűen csak minél jobban kell őket utánozni, a komoly vezetőképzésnek köszönhetően. Mit gondoltok erről a megközelítésről?

– Előnye, hogy egyszerű – mondta Zsuzsa.

– Koncz és barátai pontosan ezt javasolják – tette hozz Éva.

István elvörösödött.

– De a természetben végzett tevékenységek mégiscsak központi szerepet játszanak a cserkészletben!

– Igen – válaszolta Zsuzsa. – A természetben való élet központi helyet foglal el Baden-Powell rendszerében, és szerintem ennek legalább három oka van. Először is a természet egészséges környezet, távol a szennyezésektől és a város bűdös füstjétől. Ez pedig létfontosságú a testi fejlődéshez és az egészséghez. Másodsor a természet csodáinak megfigyelése segítség a lelki fejlődéshez. Végül a természetben számtalan olyan tevékenységet lehet végezni, amely megfelel a fiatalok felfedezés- és kreativitásigényének.

– Teljesen egyetértek veled – mondta a professzor. – De egy dologgal még kiegészítenének. Azt gondolom, Baden-Powell hitte, hogy a természeti környezet nélkülözhetetlen a gyermek társas fejlődéséhez.

Mivel Zsuzsa és a többiek meglepődve néztek rá, így folytatta:

– Talán meglepő, de ez alapvető fontosságú. A *Scouting for Boys*, vagyis a *Cserkészlet fiúknak* előszavában Baden-Powell ezt írja: „A cserkészlet az állampolgárság iskolája az erdőben”. Nem meglepő ez?

– De igen – mondta István. – Az erdőben való élet inkább a társadalomból való kivonulásnak tűnik!

- Hogyan lehet akkor az erdőismeret az „állampolgárság iskolája”?
- Hát nem értitek? Hallottatok már Robinson Crusoe-ról?
- Robinson Crusoe? – kérdezte István.

– Igen, az angol szerző, Daniel Defoe írta: *Robinson Crusoe yorkei tengerész élete és különös, meglepő kalandjai* – mondta a professzor. – A regényt a XVIII. században írták, és hatalmas sikert aratott. Emlékeztek a történetre? Miután Robinson hajótörést szenved egy lakatlan szigeten, fokozatosan berendezkedik: kihasználja a környezet minden erőforrását, és a hajóról megmentett néhány szerszámmal minden szakmát művelni tud: ács és asztalos, állattenyésztő, kertész. Hajlékot épít, és tetőt tesz rá. Vadkecskéket fog be, és tenyészti őket. Kunyhót épít és ruhákat készít magának. Újra felfedezi és fokozatosan újraépíti a civilizáció elemeit, egészen az emberi testvériségig, amely napon Pénteket megmenti a kannibálok keze közül. A regényben Defoe kora értékeit magasztalja fel az ipari forradalom előtt, amikor majd az anyagi haladás, a termelékenység és a műszaki haladás igénye olyan változásokhoz vezet, amelyek a társadalom egész szervezetére kihatnak. Tudátok, hogy Jean-Jacques Rousseau korának összes gyermekkönyvét elítélte a Robinson Crusoe kivételével? Megértette, hogy miért vonzó olyan sok fiatalnak. Szigetén Robinson Crusoe a gyermek gyötrelmeit jeleníti meg, akit behajítottak egy érthetetlen világba, amelyet azonban egy napon majd megért és megtanul irányítani.

– Nem igazán látom a kapcsolatot a cserkészettel – mondta István.

– Dehogynem látod! – kiáltott föl Éva. – Amikor táborozni megyünk, akkor Robinson Crusoe élményeit éljük újra. Le kell telepednünk egy ismeretlen területen, föl kell fedezni az erőforrásokat, hajlékot kell építeni a rossz idő ellen, ételt kell készíteni, meg kell szervezni a csoport életét és így tovább.

– A társadalom létrejöttének újrafelfedezése és megtapasztalása – tette hozzá Zsuzsa.

– Így van – folytatta a professzor. – És én azt hiszem, hogy ez a folyamat a cserkészlet sikerének legalapvetőbb magyarázata. Minden gyermeknek, és a serdülőknak különösen is szükségük van arra, hogy egy időre elhagyják a társadalmat, és egy kis csoportban maguk fedezze fel újra a társas élet alapjait, saját maguknak megfelelő szinten.

– Ez *A dzsungel könyvében* is megvan – jegyezte meg Zsuzsa.

– Így van. *A dzsungel könyvében* Rudyard Kipling újraterezi a vadgyereket

mítoszát, akit bölcs állatok vesznek maguk közé, táplálják és oktatják, és megtanítyják neki a farka törvényét, amely a társadalmi élet alapja. Rádásul nem véletlen, hogy Baden-Powell éppen *A dzsungel könyvét* ajánlotta a farkaskölyök-korosztály szimbolikus keretének. A cserkészlet alapjában véve a szocializáció egy eszköze, „az állampolgárság iskolája”. Ahhoz, hogy igazán megértsük a Baden-Powell által a *Cserkészlet fiúknak*-ban ajánlott tevékenységek hasznosságát, elsősorban ebből a nézőpontból kell szemlélnünk őket. Az olyan tevékenységek, mint a megfigyelés, fölfedezés, táborozás és élet a természetben, játékok és szolgálatok, önmagukban nem célok, hanem eszközök a jövő polgárának neveléséhez.

– Ez magyarázza – folytatta Éva –, hogy nem kötelességünk a Baden-Powell által a cserkészlet kezdetén javasolt tevékenységek ismétlése. Kitalálhatunk új tevékenységeket, sőt, ki is kell találnunk ilyeneket, feltéve, hogy ugyanebbe az irányba vezetnek, és megfelelnek a fiatalok érdeklődésének.

– Rádásul Baden-Powell maga is ezt mondta. 1939 márciusában például így ír a *The Scouterben*:

Ne hagyjátok, hogy a technika túljárjon az erkölcs eszén. A rátermettség a terepen, az erdőben való megélés, a táborozás, a portyázás, a jócselekedetek, a jamboree-testvériség mind eszközök, nem célok. A végcél a jellem – jellem céllal. És a jellem célja az, hogy a következő nemzedék egészséges legyen egy egészségtelen világban, és magasabb szinten valósítsa meg a Szolgálatot, a Szeretetet aktív szolgálatát, és az Isten és az embertársak iránti Kötelességet.

– Ezért aztán úgy foglalthatjuk össze – mondta Zsuzsa –, hogy a cserkésztevékenységek nem korlátozódnak egy pontos listára, hanem inkább két összetevő jellemzi őket: először is a környezetük, másodsor pedig a céljuk. A cserkésztevékenységek kiváltságos, de nem egyetlen helyszíne a természet, a már említett okok miatt. Céljuk pedig, hogy elérjék a különböző korosztályokhoz tartozó fiatalok igényeinek megfelelő nevelési célkitűzéseket a különböző növekedési területeken, hogy így a fiatalok olyan boldog, aktív és hasznos polgárokká váljanak, amilyenekre a társadalomnak szüksége van.

– És ezek után abszolút világos – tette hozzá László –, hogy a mozgalom egyik legnagyobb nyomorúsága, ha olyan tevékenységeket ismételtet, amelyek semmilyen nevelési célkitűzéshez nem kapcsolódnak. Tevékenységek a tevékenykedés kedvéért...

– Ez a baj – mondta Zsuzsa – egy bizonyos, a mozgalomban gyakran alkalmazott rövidlátó gyakorlatiasságból ered. Amikor kiképzőként ahelyett,

hogy a rajvezető-jelölteket a nevelési célkitűzések meghatározásában, és az ezek eléréséhez felhasználható tevékenységek megtalálásában segítenénk, egyszerűen arra oktatjuk, hogy hogyan működtessék a megszokott tevékenységeket: hogyan játsszák ezt vagy azt a játékot, hogyan csomózzanak, szervezzenek portyát, építsenek hidat stb. Átadjuk nekik a módszereket, de nem neveljük rá őket, hogy gondolják át azokat az igényeket is, amelyekhez fel kell használni őket.

– Ez olyan gyakorlat, amely legtöbbször mélységesen bevésődött a vezetők gondolkodásmódjába – jegyezte meg Éva.

– De hát cserkésztevékenységekről beszélünk, nem? – vágott közbe István.
– A cserkészetnek mégiscsak van jópár jellegzetes tevékenysége, nem?

A kérdésre a professzor válaszolt.

– Gondoljunk bele ebbe egy kicsit jobban! Egyrészt úgy tűnik, a cserkészet kialakított egyfajta jegyzéket bizonyos egyedi tevékenységekből: tájékozódás, felfedezés, portya, tábortűz stb. Másrészt a cserkészet nevelési rendszere a fiatal fejlődésének az összes dimenziójára irányul (testi, szellemi, érzelmi stb.), és a fiatal érdeklődésének tárgyát állítja középpontba. Ezért aztán a cserkésztevékenységek skálája végtelen lehet. Hogyan tudjuk akkor feloldani ezt az ellentmondást?

– Pontosan ezt kérdezzük mi is! – ráncolta a homlokát István.

– Használd a fejed, István! – noszogatta finoman a professzor. – Világosan meghatározott tevékenységek korlátozott listája az egyik oldalon, és korlátlan számú tevékenység a másikon...

– Ez nem jelentheti azt, hogy kétféle tevékenység van? – vetette föl Zsuzsa.

– Ez a válasz! – mondta a professzor. – Különbséget kell tennünk a tevékenységek két fő típusa között. Egyrészt vannak azok, amelyeket *kötött tevékenységeknek* hívhatunk, legalábbis én szívesebben hívnám így őket, nem pedig cserkésztevékenységeknek, vagy hagyományos tevékenységeknek, ahogy néha nevezik őket. Azért hívom őket *kötöttnek*, mert ismételten és szabályosan kell őket végezni, annak érdekében, hogy jó légkört teremtsenek, erősítsék a csoport belső összetartását és támogassák a cserkész módszer megvalósítását, különösen ami a fiataloknak a döntéshozatali folyamatba történő bevonását illeti. Ahogy már említettük, ezek elsősorban szabadban végezhető tevékenységek, portya, éneklés és játékok, valamint szertartások, őrsi és rajfoglalkozások, rajgyűlések és így tovább. Másrészt vannak olyan tevékenységek, amelyeket *változónak* mondhatnánk, mert rendkívül

változatosak lehetnek és egyáltalán nincsenek korlátozva. Lehetővé teszik, hogy az érdeklődési körök nagyon széles skálájára válaszolhassunk, és minden fejlődési területtel foglalkozzunk. Kötődnek a közösség helyzetéhez és igényeihez is. Túlnyomórészt projektek formájában léteznek, amelyeket az őrök vagy a raj hajtanak végre: bábjáték előadása, részvétel egy környezetvédelmi akcióban, nemzetközi összejövetel szervezése és így tovább.

– Ez nagyon jó magyarázat – ismerte el László. – Én még azt is hozzátenném, hogy meg kell próbálnunk a két tevékenység-típus között valamiféle egyensúlyt elérni.

– Mire gondolsz, László?

– Hát, tapasztalataim szerint, ha a raj programjának java részét a *kötött tevékenységek* teszik ki, akkor abba egy idő után beleun a csoport. Nem lesz több meglepetés, elfogy a lelkesedés, és lassan az unalom és az érdektelenség légköre terjed el. Viszont ha a vezetők arra ösztönzik a fiatalokat, hogy *változó tevékenységekben* vegyenek részt állandóan, és mindig új és új projektekkal állnak elő, akkor a csoport nem fog lélegzethez jutni... Nem is beszélve arról, hogy egymás megismeréséhez olyan tevékenységeken is jó részt venni, amelyek kevesebb fantáziát és stresszt igényelnek, mint pl. egy hétvégi sátorozás az erdőben, vagy egy nem túl megerőltető portya.

– Igazad van – mondta Zsuzsa. – A kötött tevékenységek, mint egy kirándulás a természetben, lehetővé teszik a csoportnak, hogy újra fölfedezze önmagát, és hogy lélegzethez jusson.

– Nem is beszélve az őrök közötti kapcsolatról és a csapattanácsokról és csapatgyűlésekről, ahol a csoport életét értékelik.

– Más szóval – vetette közbe újra a professzor – azt is mondhatjuk, hogy a túl sok *kötött* és nem elegendő *változó tevékenységet* tartalmazó program azt okozhatja, hogy a csoport bezárkózik. A fiatalok bizonyos cserkésztevékenységekben jártasakká válnak, de nem készülnek föl arra, hogy majdan aktív és felelős tagjai legyenek közösségüknek. Egy ilyen program ráadásul nem terjedhet ki a fejlődés minden területére, mert túlságosan korlátozott a tevékenységek skálája. Ezzel szemben a túl sok *változó* és nem elegendő *kötött tevékenységet* tartalmazó program azzal fenyeget, hogy elveszti cserkészszerű jellegzetességeit. Veszélybe kerül a csoport kohéziója, a valahová tartozás érzése, sőt, még a cserkészprogram megvalósítása és a nevelési célkitűzések is. Végül öncélúan működő programhoz juthatunk, amely már nem ösztönzi arra fiatalokat, hogy átgondolják, mit is csinálnak, és a csoport életét a cserkészlet értékeihez kössék.

– Bocsánat, hogy még mindig itt tartok – szólt közbe István –, de szeretném világosabban látni, hogy hogyan segíthet egy tevékenység egy nevelési célkitűzés elérésében.

– Rendben – válaszolta Éva. – Zsuzsa, mondj egy nevelési célkitűzést, és aztán megpróbálunk néhány olyan tevékenységet találni, amelyekkel azt el lehet érn.

Zsuzsa vastag jegyzetfüzetet vett elő, és belelapozott.

– Itt van egy a farkaskölyköknek, a testi fejlődés területéről: „Vegyél részt sporttevékenységeken, értsd meg a szabályokat és fogadd el, ha veszítesz.”

– Ez könnyű – mondta István. – Egyszerűen valami sporteseményt kell szervezni, mondjuk egy olimpiát, amelyen minden órs más országot képvisel.

– Oké. Nézzünk egy bonyolultabbat. Itt van egy másik célkitűzés a farkaskölyök korosztálynak, szintén a testi fejlődés területén: „Alakíts ki jó szokásokat egészségéd ápolására”.

– Ezt a célkitűzést lehetne az étrendre alkalmazni – javasolta Éva. – Egy kártyajáték révén a farkaskölyök megtanulják, hogyan válasszanak ételeket a különböző élelmiszercsoportokból, hogy kiegyensúlyozott étkezést állítsanak össze.

– Nem rossz – mondta László –, de általánosságban a tábori élet is az egyszerű higiénés szabályok és a tevékenységek biztonságos végzése megtanulásának az egyik módja. Van valami nehezebb, Zsuzsa?

– Mit szóltok ehhez? A kósza korosztály egyik célkitűzése a szellemi fejlődés területén: „Mutasd be leleményes és alkotó módon technikai és kezűgyességbeli képességeid.”

– Táborban minden órs versenyezzen talpraesettségben, hogy melyikük tud praktikusabb és kényelmesebb eszközöket készíteni – javasolta István.

– Igen – mondta Zsuzsa –, de ez egy kicsit túl átlagos. Próbáljunk valami eredetibbet találni!

– Nekem van egy ötletem – jelezte Éva. – D-nap: minden órsnak össze kell gyűjteni mindenféle anyagot, hogy a lehető leggyorsabban építsen belőlük egy olyan járművet, amellyel átkelhetnek egy kis folyón. Az az órs nyer, amelyik először ér át a folyón.

– Na, ez valami eredeti és izgalmas – mondta Zsuzsa. – Jól van, Éva! Mit mondasz, Pisti? Választ kaptál ezzel a gyakorlattal a kérdésedre?

– Igen, most már értem, hogy miről is van szó. Tulajdonképpen arra kell kiképeznünk a rajvezetőket, hogy használják a fantáziájukat, ahogy most mi is tettük, és így akármennyi tevékenységet kitalálhatnak, amely megfelel egy adott célkitűzésnek.

– Csak óvatosan! – szólt közbe a professzor. – Amit eddig mondtatok, az mind igaz, de van egy alapvető határ, amelyet észben kell tartani.

– Éspedig?

– Még ha gondosan választunk is ki egy tevékenységet, soha nem lehetünk biztosak benne, hogy minden esetben el fogjuk érni vele a meghatározott célkitűzést.

– Miért nem?

– Mert a tevékenység minden egyénnek más és más élményt jelent. Érdeklődése és a csoportban elfoglalt helye szerint tesz minden fiatal kisebb vagy nagyobb erőfeszítéseket. A tevékenység valójában csak olyan értelemben számít, hogy mekkora erejű és milyen minőségű élményt kínál az egyes résztvevőknek.

– Ezek szerint amit eddig mondtunk, az mind megvalósíthatatlan? – kérdezte István.

– Egyáltalán nem! A megközelítésetek jó. De ki kell egészíteni egy olyan értékeléssel, amely figyelembe veszi minden egyes fiatal érdeklődését a tevékenység során, személyes hozzájárulását, és azt, ahogyan a megtapasztalt élmény megváltoztatta őt.

– És hogyan készítsünk ilyen értékelést?

– Alapjában véve úgy, hogy minden fiatalot megfigyelünk a tevékenység végzése közben. Ráadásul a megfigyelés ahhoz is alapvető, hogy a vezetőket arra ösztönözze, hogy a tevékenységek tekintetében minél kreatívabbak legyenek. Ha megtanulják megfigyelni a fiatalokat, képesek lesznek felmérni a tevékenységeknek a fiatalokra gyakorolt hatását, és ez arra ösztönzi őket, hogy olyan feladatokat találjanak ki, amelyek valószínűleg jobban felkeltik a fiatalok érdeklődését, és gazdagabb tapasztalatot kínálnak nekik.

– Azt hiszem – válaszolta Zsuzsa –, óriási kreatív és találékonysági ötletbörzét kellene indítanunk. Ennek arra kellene ösztönöznie a tevékenységeket irányító vezetőket és a fiatalokat, hogy megosszák a tevékenységekkel kapcsolatos ötleteiket, alkotásaikat és tapasztalataikat. Össze kell állítanunk egy állandóan bővülő listát, amelyen sok száz tevékenységötlet

van a célkitűzésekhez.

– Ez az erőforrásközpont ötlete – jegyezte meg László.

– Összeállíthatnánk egy elektronikus adatbázist is – javasolta István –, amely egy csomó kinyomtatható tevékenység-leírást tartalmazna a különböző nevelési célkitűzések és korosztályok szerint. Ezt az interneten mindenki számára elérhetővé lehetne tenni.

– És te tudnád, hogy hogyan kell ezt csinálni, Pisti?

– Azt hiszem, összességében lehetséges, de első lépésként gondosan meg kellene határozni a tevékenység-vázlatok részeit.

– Hát jó, akkor csináljuk! – mondta Éva a tábla felé fordulva. – Jegyzetelek, Mondjátok az ötleteiteket.

– Cím – mondta Zsuzsa

– Besorolási kód – tette hozzá István –, amely megmutatja, hogy melyik korosztályhoz és melyik fejlődési területhez tartozik főként: testi, szellemi, társas, érzelmi stb.

– Lehetséges helyszín: kint, bent, szabálytalan terepen vagy sima felületen – javasolta László.

– Résztevők száma – tette hozzá Éva.

– A tevékenység leírása...

– Előkészületek...

– Szükséges felszerelés...

– Várjatok már! Ne olyan gyorsan! – tiltakozott Éva.

– Milyen nevelési célkitűzéseknek felel meg...

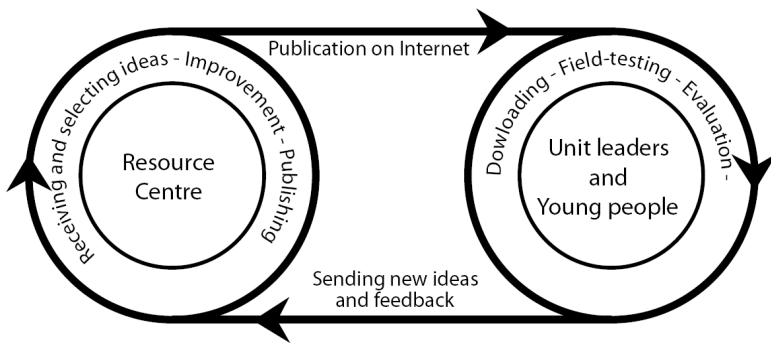
– És hogyan értékeljük a sikerességét!

– Oké. Azt hiszem, megvagyunk az alapokkal – mondta Éva, miután visszaolvasta, amit a táblára írt. – Akkor most gondoljuk végig, hogy hogyan tudunk ilyen lapokból a lehető legtöbbet kiadni.

– Ha fölállítunk egy interaktív rendszert a rajvezetőkkel és a fiatalokkal – ajánlotta István.

– Pontosan hogyan?

István ezúttal a táblához ment, és két kört rajzolt egymás mellé.

– Tehát baloldalt van az erőforrásközpont, jobboldalt pedig az összes rajvezető és fiatal. Kétirányú áramlást kell létrehoznunk.

Egy nyilat rajzolt a jobboldali körtől a baloldali felé.

– Biztatjuk a rajvezetőket és magukat a cserkészeket is, hogy küldjenek tevékenység-ötleteket az erőforrásközpontba. A központ aztán kiválogatja a legjobb ötleteket, és a többit visszaküldi a szerzőknek, hogy fejlesszék őket tovább. A kiválasztott ötletek alapján kinyomtatható vázlatok készülnek a tevékenységekről, amelyeket eltárolnak az adatbázisban, és közzétesznek az interneten. A rajvezetők és a cserkészek letölthetik, kipróbálhatják és értékelhetik őket, és visszajelzéseiket elküldhetik az erőforrásközpontnak.

István az ábrájára mutatott.

– Fantasztikus! Valóságos tevékenységgyártó-gépet mutattál nekünk, Pisti!

– Igazi „cserkész szövegép” –bólogatottZsuzsa.

– Igen – mondta Éva –, de hogyan szervezzük meg a valóságban ezt az erőforrásközpontot? Milyen ismeretek és feladatkörök kellene hozzá?

– Olyan emberekre van szükségünk, akik a főbb tevékenységi területeken jártasak – javasolta István –, mint például szabadban végzendő tevékenységek, kifejező-tevékenységek, kézzel végezhető tevékenységek stb.

– És akik ismerik a különböző korú fiatalok képességeit és érdeklődési körét – tette hozzá László.

– Valamint olyanok, akik képesek megírni a vázlatokat, szépen megformázni és illusztrálni őket.

– Internetes szakemberek...

– És mindenekelőtt olyan emberek, akik képesek átlátni a tevékenységek és a nevelési célkitűzések közötti kapcsolatot – zárta le Zsuzsa.

– Vannak esetleg ilyen ismerőseink? – kérdezte Éva.

– Szerintem igen – válaszolta István. – Szívesen mondom néhány nevet.

– István, te leszel az erőforrásközpont lelke! Ez az egyik legfontosabb elem annak az újfajta szövetségnek a felépítéséhez, amelyről álmodunk. Számítunk rád!

•••